

Nieuwsbrief voor rundveedierenartsen

In de Nederlandse zuivelsector staan kwaliteit, voedselveiligheid en duurzaamheid voorop. Om ook in de toekomst te blijven voldoen aan eisen van overheid, klanten en maatschappij werkt zij nauw samen met andere partijen in de keten. Om rundveedierenartsen op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op het gebied van diergezondheid en dierenwelzijn brengt de ketenorganisatie ZuivelNL deze nieuwsbrief uit. (Aanmeldingen via info@zuivelnl.org)

14 augustus 2019

KoeMonitor: initiatief van de zuivelindustrie

De Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) is de brancheorganisatie van de zuivelindustrie in Nederland. Zij heeft het initiatief genomen voor de ontwikkeling van KoeMonitor. KoeMonitor is de nieuwe systematiek om de diergezondheid, het dierenwelzijn en de voedselveiligheid van melk te monitoren en te borgen. Om de systematiek voor alle belanghebbenden goed werkbaar te maken en daarmee draagvlak te behouden in het veld, doet NZO dat in nauwe samenwerking met belangenorganisaties van melkveehouders (LTO en NMV) en dierenartsen (KNMvD en CPD). KoeMonitor komt vanaf 1 januari 2020 beschikbaar voor alle zuivelondernemingen in Nederland. Elke zuivelonderneming beslist zelf of zij KoeMonitor gaat gebruiken.

Drie onderdelen

KoeMonitor bestaat uit drie onderdelen: KoeData, KoeAlert en KoeKompas. Een zuivelonderneming die KoeMonitor gaat toepassen, verplicht haar melkveehouders om al deze drie onderdelen te gebruiken.

KoeData

Geeft op basis van objectieve data 4x per jaar inzicht in de diergezondheid op het melkveebedrijf en daarmee onder andere inzicht in het risico op de aanwezigheid van attentiekoeien zoals bedoeld in de EU-hygiëneverordening¹. KoeData geeft continue een objectief beeld of de diergezondheid in orde is op het bedrijf en geeft aan op welke bedrijven er een hoger risico is op attentiedieren.

De aspecten waarop de diergezondheid wordt beoordeeld zijn: rundersterfte, kalversterfte, nieuwe uierinfecties, tankmelkcelgetal, daling BSK, gesloten bedrijfsvoering, leptospirose, BVD, IBR, paratbc en salmonella. Op basis van KoeData worden bedrijven ingedeeld in een diergezondheidsstatus A, B of C (zie 'Status diergezondheid').

KoeAlert

Met KoeAlert wordt invulling gegeven aan een ander onderdeel van de EU-hygiëneverordening en wel de periodieke fysieke veterinaire controle. KoeAlert geeft inzicht in het herkennen van attentiekoeien en borgt dat melk van attentiekoeien niet wordt geleverd aan én niet wordt verwerkt door een levensmiddelenbedrijf conform de EU-hygiëneverordening. Een attentiekoe is een zieke koe of een koe waarvan de

¹ Hygiëneverordening (no.853/2004, bijlage II, sectie IX): *Exploitanten van levensmiddelenbedrijven die rauwe melk produceren dan wel ophalen moeten ervoor zorgen dat aan de voorschriften van dit hoofdstuk is voldaan.*

wachttijd van medicijnen nog niet is verstreken. Het is de verantwoordelijkheid van een melkveehouder om attentiekoeien te herkennen en melk van deze koeien niet te leveren. Met KoeAlert dient een gekwalificeerde dierenarts te controleren of de veehouder zijn/haar attentiekoeien herkent en of de melk van deze koeien aantoonbaar is uitgehouden.

Op dit moment wordt nog onderzocht of de gekwalificeerde dierenarts die KoeAlert gaat uitvoeren de eigen één-op-één dierenarts mag en kan zijn (zie verder 'Rol/ verantwoordelijkheid')

KoeKompas

KoeKompas is een management- en borgingsinstrument om de diergezondheid, het dierenwelzijn en mogelijke risicofactoren daaromtrent op het melkveebedrijf in kaart te brengen. KoeKompas is een instrument van de veehouder en zijn eigen dierenarts(en) (in praktijk) en laat zien wat goed gaat, waar mogelijke risico's liggen en wat nog beter kan in de technische bedrijfsvoering.

Status diergezondheid

De KoeData-score van het melkveebedrijf resulteert in een diergezondheidsstatus A, B of C. Wat betekent dit in de praktijk?

Status A: de veestapel is gezond, er is geen verhoogd risico op aanwezigheid van attentiekoeien.

- 1x per jaar KoeKompas
Een IKM-dierenarts voert eenmaal per jaar een KoeKompas uit waarmee ook kan worden voldaan aan de wettelijke eis een BGP² op te stellen / te evalueren en te actualiseren.
- 1 x per jaar KoeAlert
Op een status A melkveebedrijf vindt minimaal³ 1x per jaar de fysieke controle plaats van het voldoen aan de EU-hygiëneverordening. Deze KoeAlert-controle wordt uitgevoerd door een daarvoor gekwalificeerde dierenarts.

Status B: er zijn aanwijzingen dat de diergezondheid extra aandacht nodig heeft, mogelijk is er verhoogd risico op attentiekoeien.

- Idem score A: 1x per jaar KoeKompas en minimaal 1x per jaar KoeAlert, en
- De melkveehouder krijgt het advies om zijn of haar dierenarts te raadplegen om de diergezondheid samen te beoordelen en zo nodig te verbeteren

Status C: de diergezondheid is onder de maat en moet worden verbeterd. Er is een verhoogd risico op aanwezigheid van attentiekoeien.

- Idem score A: 1x per jaar KoeKompas en 1x per jaar KoeAlert.
- Daarnaast vindt een extra KoeAlert plaats vanwege de verhoogde kans op de aanwezigheid van attentiekoeien.
- De melkveehouder is verplicht een zogenaamd signaal gestuurd bedrijfsbezoek te laten uitvoeren. Dat betekent dat de veehouder samen met zijn eigen dierenarts de diergezondheids situatie op zijn/haar bedrijf nogmaals dient te beoordelen. Als het om eerder gesignaleerde diergezondheidsproblemen gaat, worden de bestaande actiepunten uit KoeKompas geëvalueerd en zo nodig aangevuld. Indien er nieuwe diergezondheidsproblemen worden geconstateerd, wordt er een nieuw plan van aanpak opgesteld dat specifiek is gericht op de gesignaleerde problematiek. In het

² Besluit houders van dieren, Besluit Diergeneeskundigen, Regeling diergeneeskundigen en Regeling Diergeneesmiddelen

³ Wanneer er uit KoeAlert blijkt dat de veehouder niet voldoet aan de eisen van de EU-hygiëneverordening vindt opvolging plaats. Dit kan betekenen dat er nogmaals een KoeAlert wordt uitgevoerd.

plan van aanpak van de dierenarts wordt aangegeven welke maatregelen dienen te worden genomen om de diergezondheid te verbeteren.

Welke rol / verantwoordelijkheid hebben dierenartsen in KoeMonitor?

Binnen KoeMonitor zijn er verschillende rollen van de dierenarts te onderscheiden namelijk een controlerende (KoeAlert) en een adviserende (KoeData en KoeKompass). Binnen KoeMonitor is er expliciet voor gekozen deze verschillende rollen duidelijk uit elkaar te houden in de verschillende onderdelen en dierenartsen de keuze te laten welke rol(len) ze binnen KoeMonitor willen uitvoeren.

Bij **KoeData** is er geen directe rol voor de dierenarts. Afhankelijk van de score kan er wel een vraag komen van de veehouder de diergezondheid te helpen verbeteren. Ook kan de informatie van KoeData dienen als input voor uw dienstverlening richting de melkveehouder. De melkveehouder dient u hiervoor wel te machtigen via Veeonline.

Bij **KoeAlert** is, net zoals bij het huidige PBB, sprake van een officiële controlerende taak volgend uit EU-wetgeving. KoeAlert wordt uitgevoerd door een daarvoor gekwalificeerde dierenarts die op zijn/haar beurt gecontroleerd wordt op de uitvoering van deze taak. Of deze taak uitgevoerd kan en mag worden door de eigen dierenarts en welke aanvullende vaardigheden voor een geborgde rundveedierenarts mogelijk vereist zijn, wordt momenteel uitgezocht en in een pilot getest. De uitkomsten van de pilot zullen worden gebruikt voor de exacte invulling.

Als dierenarts krijgt u sowieso de keuze de controlerende taak van KoeAlert al dan niet te vervullen bij uw eigen veehouders.

Voor het uitvoeren van **KoeKompass** is zoals bekend de aparte IKM-kwalificatie boven de geborgde dierenartskwalificatie nodig. Voor meer informatie:

<https://www.zuivelplatform.nl>

Voor vragen kunt u terecht bij info@zuivelnl.org